

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

ΝΙΚΟΣ ΤΑΜΠΑΚΙΔΗΣ

ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΓΥΡΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΣΠΟΜΕΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΡΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

12-9-2022.

Με αφορμή το άνοιγμα των σχολείων, θεωρούμε χρήσιμο στο κείμενο αυτό να ασχοληθούμε με την ασφάλεια των μαθητών κατά τη διαδρομή προς και από το σχολείο.

Είναι ευρέως αποδεκτό πως η σχέση Ατόμου - Κοινωνίας και η Διαχείριση της γνώσης αποτελούν - για οποιοδήποτε Πολιτισμό - δύο από τις τρεις κύριες πολιτισμικές συνιστώσες. Κυρίαρχος χώρος, τόσο για την αναζήτηση, απόκτηση και παραγωγή της Γνώσης όσο και για τη διαμόρφωση της Κοινωνικής Συμπεριφοράς του Ατόμου είναι, βεβαίως, ο χώρος της Παιδείας. Από την πλευρά ενός σύγχρονου δήμου, αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η διαλεκτική σχέση Παιδείας, Κοινωνικοποίησης του ατόμου και Αυτοδιοίκησης. Είναι προφανές, πως ο προσδιορισμός αυτής της σχέσης έχει άμεση συνάφεια με τις κοινωνικές προσδοκίες και την ικανοποίηση των πολιτών από τη λειτουργία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Για την αντιμετώπιση τόσο των αναγκών, όσο και της κοινωνικής προσφοράς του ατόμου υπάρχει μια σημαντική, μια ειδοποιός διαφορά μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Από τη φύση της, η Κεντρική Διοίκηση ασχολείται με θέματα και ρυθμίσεις γενικής φύσεως, που αφορούν στο σύνολο της κοινωνίας, ή πολύ μεγάλων κοινωνικών ομάδων. Η κεντρική Διοίκηση ούτε μπορεί, ούτε πρέπει να ασχολείται ατομικά με τα προβλήματα ή τα αιτήματα του κάθε πολίτη ή μιας μικρής κοινωνικής ομάδας.

Για το άτομο και τις μικρές κοινωνικές ομάδες, που αποτελούν το επιμέρους, το «λεπτόν μέρος», δηλαδή τη λεπτομέρεια του κοινωνικού συνόλου, έχει αναπτυχθεί ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό είναι το κυρίαρχο χαρακτηριστικό του θεσμού: εδώ και χιλιάδες χρόνια, από τις αρχέγονες κοινωνίες μέχρι σήμερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση ασχολείται με την κοινωνική λεπτομέρεια, με το άτομο, με τον καθένα από εμάς καθώς και με το χώρο της λειτουργικής μας οργάνωσης: το χωριό ή την πόλη μας.

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

Βεβαίως τα προαναφερθέντα πιθανόν να αποτελούν δήλωση του προφανούς. Αυτό που ίσως είναι λιγότερο προφανές είναι ότι η σύγχρονη Τοπική Αυτοδιοίκηση, λόγω των επιπτώσεων των πολιτικών της σε πολλές παραμέτρους της Παιδείας (πολύ περισσότερες από όσες γνωρίζει ή μπορεί να φανταστεί ο μέσος πολίτης), συμμετέχει ενεργά στις κοσμογονικές αλλαγές που - λόγω των τεράστιων τεχνολογικών επιτευγμάτων στο χώρο των ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας) -επιτελούνται στο χώρο της διαχείρισης της γνώσης.

Αλλά σε μια εποχή όπου οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οι ΤΠΕ δημιουργούν μια νέα κοινωνική τάξη - τους ψηφιακά αναλφάβητους - δεν χρειαζόμαστε κανέναν ειδικό για να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε την σημασία του τομέα της Γνώσης και της σωστής λειτουργίας των υποδομών Παιδείας για το μέλλον των νέων ανθρώπων.

Είναι πολύ σημαντικό σε μια πόλη όλοι οι άνθρωποι να μπορούν να κινούνται χωρίς τον κίνδυνο ατυχήματος. Για το λόγο αυτό, η φροντίδα για ασφαλή και άνετη κίνηση των πολιτών κάθε ηλικιακής και κοινωνικής ομάδας θα πρέπει να αποτελεί μια από τις σημαντικότερες ευθύνες και προτεραιότητες του κάθε δήμου. Το θέμα, μάλιστα, αποκτά ιδιαίτερη σημασία όταν πρόκειται για την ασφαλή μετάβαση, ή αποχώρηση, των μαθητών, των συνοδών γονέων καθώς και του εκπαιδευτικού προσωπικού των σχολείων, προς και από το σχολείο.

Το ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί βασικό συντελεστή για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του κοινωνικού συνόλου αλλά και προσδιορισμού λειτουργικών χαρακτηριστικών των μονάδων Παιδείας δεν είναι τυχαίο. Επί παραδείγματι, πολλοί από τους προσδιοριστικούς παράγοντες του επιπέδου ασφάλειας των σχολικών διαδρομών εξαρτώνται αμέσως, ή άπτονται των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στα πλαίσια της πολιτικής ενός δήμου για την ασφαλή κίνηση των πεζών, μπορεί να αναπτυχθεί ένα συγκροτημένο πρόγραμμα δράσης με τίτλο «Ασφαλείς Σχολικές Διαδρομές». Τμήμα αυτής της δράσης αποτελεί η χαρτογράφηση κινδύνων των σχολικών διαδρομών στο δήμο και η δημιουργία σχετικής διαδραστικής βάσης δεδομένων.

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

Πιστεύουμε πως η πολυτιμότερη και πλέον έγκυρη πηγή στοιχείων για την εξέταση ενός προβλήματος είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι που βιώνουν το πρόβλημα. Για το λόγο αυτό, σε συνεννόηση και με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, θα μπορούσαμε να ζητήσουμε από τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς να συμπληρώσουν αντίστοιχα ερωτηματολόγια.

Είναι προφανές πως παράγοντες όπως:

- *Η ηλικία και ωριμότητα αυτών που κινούνται,*
- *Η κυκλοφοριακή αγωγή πεζών και οδηγών,*
- *Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των δικτύων αστικής κινητικότητας (σχεδιασμός, κατασκευή και συντήρηση πεζοδρομίων και οδικού δικτύου, ο δημοτικός φωτισμός, η οδοσήμανση, τα μέτρα ηπιοποίησης της κυκλοφορίας σε περιοχές έντονης βάδισης, η ύπαρξη ποδηλατοδρόμων, τα επαρκή δίκτυα ομβρίων κλπ.),*
- *Τα ασφαλή, άνετα και αξιόπιστα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς,*
- *Τα επίπεδα και η ποιότητα κοινωνικοποίησης μαθητών και γονέων,*
- *Η φοίτηση δύο αδελφών στο ίδιο σχολείο,*
- *Η εύρυθμη λειτουργία της πόλης,*
- *Τα επίπεδα κοινωνικής εποπτείας των ανοιχτών κοινόχρηστων χώρων,*
- *Τα επίπεδα παραβατικότητας σε μια περιοχή,*
- *Το σχετικό Εθνικό και τοπικό θεσμικό πλαίσιο (ΚΟΚ, Εθνική νομοθεσία, τοπικές κανονιστικές διατάξεις κλπ.)*
- *Οι καιρικές συνθήκες,*
- *Η χωροθέτηση των κοινωνικών υποδομών και το μήκος των απαιτούμενων διαδρομών,*
- *Το κόστος της μετακίνησης,*
- *Ο διαθέσιμος χρόνος για τη μετακίνηση κ.ά.*

είναι συντελεστές που συνδιαμορφώνουν την απόφαση για τον τρόπο μετακίνησης των κατοίκων μιας πόλης. Επιπλέον, όλοι οι προαναφερθέντες παράγοντες όχι μόνο διέπονται από δική τους πρόσθετη εσωτερική πολυπλοκότητα αλλά και σε πολλές περιπτώσεις, αλληλοεπηρεάζονται.

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

Στην παρουσίαση των στοιχείων μιας έρευνας μπαίνει πάντοτε το ερώτημα του τι αποτελεί χρηστική πληροφορία και του τι συνιστά πληροφοριακή φλυαρία. Η απάντηση δεν είναι απλή και αφορά τόσο στην αίσθηση το μέτρου του ίδιου του αναλυτή, όσο και στους αποδέκτες, τους αναγνώστες της ανάλυσης. Χωρίς αμφιβολία, δεν έχουν όλες οι μετρήσεις μιας έρευνας πρακτική σημασία. Ο ερευνητής θα πρέπει να θυμάται πως η λεπτομέρεια αφενός αποτελεί για τον μη ειδικό πηγή κόπωσης και εκνευρισμού και αφετέρου δεν αποτελεί απόδειξη επιστημονικού κύρους. Κατά την περίφημη ρήση του Α. Αϊνστάιν: «Ούτε ό,τι είναι σημαντικό μπορεί πάντοτε να μετρηθεί, ούτε ό,τι μετριέται είναι πάντοτε σημαντικό».

Από την άλλη, ο ευκαιριακός αναγνώστης ενός ειδικού θέματος δε θα πρέπει να υποτιμά τη σημασία και τη δυναμική της λεπτομέρειας: Δε γίνεται να παίζουμε πιάνο με γάντια του μποξ. Άλλες οι «νότες» του μαθητή και άλλες του γονιού. Άλλες του μαθητή που μένει 100 μέτρα από το σχολείο και άλλες αυτού που κάνει μια διαδρομή χιλιομέτρων. Και βέβαια, άλλες οι «νότες» του μαθητή του Δημοτικού και άλλες του μαθητή της τρίτης Λυκείου.

Με βάση τα ανωτέρω, η κατεύθυνση της ανάλυσης των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια πρέπει να έχει ως γνώμονα την ανάγκη δυνατότητας εφαρμογής των ευρημάτων στην πράξη. Προς το σκοπό αυτό, απαιτείται προσπάθεια προσδιορισμού των ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για μια οργανωμένη και αποτελεσματική πολιτική βελτίωσης της ασφάλειας των σχολικών διαδρομών.

Το θέμα της ασφαλούς προσέλευσης και αποχώρησης από το Σχολείο, μαθητών, συνοδών και εκπαιδευτικών άπτεται βασικών αρμοδιοτήτων της σύγχρονης Αυτοδιοίκησης και έχει ευρύτερες επιπτώσεις στην έκταση και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών Παιδείας.

Βεβαίως, το θέμα της Ασφάλειας σε οποιοδήποτε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι ένα εξαιρετικά σύνθετο και πολύπλοκο αντικείμενο. Από τη διαπίστωση αυτή δεν εξαιρείται ο τομέας των αστικών μετακινήσεων.

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

Η ασφάλεια των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι μαθητές κάθε ηλικίας, δε μπορεί παρά να ευρίσκεται πολύ ψηλά τόσο στην ατζέντα της καθημερινής γονεακής φροντίδας, όσο και στην πολιτική του κάθε δήμου.